

Ferenczfi János

Bor és bodzaszörp

Rókaháti elvtárs iszonyatos haragra gerjedt: „Hogy képzeled te, hogy oda szarj, ahonnan eszel? Mire mennél te a magad erejéből? Mi megláttuk benned a tehetséget, és felemeltünk. Lehetőséget adtunk, hogy sikeres költő lehess! És te belemarsz a kézbe, amely felemel? Magyarázkodnom kell miattad az elvtársaknak? Amíg én az irodalmi életben dolgozom, addig te nem viszed semmire!”

És úgy lett. A szegény ember legkisebb gyermeke, Akáctövispuszta sáros Petófi utcájából eljutott a nagyvárosba, majd szégyenszemre hazatért. Az édesanyja, aki pár napja még büszkén mutogatta az oklevelét, most hallgatott. Az oklevél és a jutalomkönyvek egy dobozba kerültek, a doboz a padlásra. Az apja morgott: „El kellett volna égetni, és elfelejteni az egészet!” De az anyja csak eltüntetni akarta, és nem megsemmisíteni a fia álmát.

„Mi az, hogy ’álnok zászlók lengenek a szélben? Azt állítod, hogy ez csak egy szerelmes vers?”

Azt állította. Az apja dühödt szótlanlansággal forgatta a két napja levágott szénát. Ő maga is igyekezett. A tenyerére előbb hólyagot tört a villa durva nyele, majd a hólyag kilukadt, hogy a sós, ragacos nedvtől csúszóssá vált a tenyere. Utóbb aztán a bőr is leszakadt a hólyagok helyéről, és nyers, hússzínű sebeit marta a verejték. Nem tudott lépeést tattani az apjával. Az iskolapadban nem erősödik meg az ember.

Elment Petri Györgyhöz. Valaki beszélt neki róla, az ellenzéki költőről. Petri szabadkozott, hogy majdnem üres a lakás. „Tudja, így kényelmesebb, mert gyorsabban érnek véget a házkutatások.” A feleségéből végtelen szeretet sugárzott, és a bodzaszörp igazán ízletes volt. De Petri György nem tehetett semmit. Csak annyit mondott el, hogy a költőnek hinnie kell az igazságban, még akkor is, ha sok bor kell a túléléshez. Visszatért hát a sáros utcába, hogy a ház körül dolgozzon, kevés szót váltva komor felmenőivel.

Így telt el az a nyár. Augusztus elején megjött a behívója. A hadkiegészítő parancsnokságon megnézték, van-e aranyere. Órákon át valami tanteremben ült a földön ötvenedmagával, aztán egy fiatal őrmester vezényletével gyalog mentek a vasútállomásra.

Éjfél felé értek a laktanyába. A méretes étkező színpadáról egy tiszt üvöltve szónokolt arról, hogy az összes újonc szedett-vedett szarházi. Egy szál gatyában álltak sorban, hogy a felszerelést átvegyék. A sorállományú raktárosok unottan és a zavarodott újoncokat siettetve baszták oda a holmit. Igen, az a jó szó. Ruhák, pokrócok, málhazsák, rohamsisak, hadtáp készlet, csajka és kulacs, surranó. Szarnak a méretére! Majd elcseréli. „Írja lá!” Aláírta. Mind aláírták, hogy átvették, és felelősek a dolgozó magyar nép rájuk bízott vagyonaért.

Hajnali kettőkor megnyírták. Pedig két napja nyiratkozott. De a fodrásznak kell a pénz.

Gyalog fókázott éppen a folyosón, amikor a politikai tiszthez hívták. Amaz előbb letolta, hogy milyen mocskos a gyakorlóruhája. Aztán egy doszsiéra mutogatott, és az üvöltésről halk szóra fogva mondta: mindent tudunk magáról. „Látja, itt van: rendszerellenes gondolkodó elem.”

Az eskütételre eljött a család. A szerelme is. A nővére szörnyülködött, hogy mennyire sovány. Az apja mogorván sürgette a nőket, hogy pakolják már össze az elemózsiát. Mindenki egyszerre beszélt hozzá. Aztán a tisztek felszólították a látogatókat.

Októberben kétszer gyakorolták az oszlató éket. Karácsonyra már kapott eltávozást.

Rókaháthy úr, most már „T-H-Y”-nal egy művelődési házban találkozott havonta régi felfedezettjeivel. Valaki szólt neki is, hogy egyszer jöjjön el. Egyszer elment. Sokáig nem kapott szót. Nézte azokat a fiúkat és lányokat, akik vele együtt a húszas éveikbe léptek, és már neves folyóiratokban publikálnak, antológiákról és kötetekről mesélnek. Ő csak azt mondhatta el, hogy végre van járda abban az utcában, Akáctővispusztán, így az anyjának nem kell a sárban caplatnia, ha felmegy a templomba vagy a boltba. Ő megmaradt városinak. Dolgozik, megházasodott és a két fizetésből az egyik teljes egészében az albérletre megy.

De ez senkit nem érdekelt. Mikor aztán nekiszegezték a kérdést, hogy ő miért is van itt, zavartan arról mondott pár szót, hogy mennyire sajnálja, hogy akkor rég kellemetlenséget okozott,

mert hát tudja ő, hogy akkor milyen szelek fújtak. De reméli, hogy ma már nem bűn az a sor az álnok zászlókkal, hiszen az elvtársak ideje szerencsére lejárt. Sőt, talán ma már nem kell szégyenkeznie, hogy akkor, naiv, vidéki és idealista fiúként ellenezte azt, amit mások is elleneztek, csak okosabban, hiszen ma már senki sem elvtárs.

„Az a baj veled, fiatal barátom, hogy túlságosan baloldali vagy. Mi, polgári értelmiségiek így nem vállalhatunk közösséget veled. Köszönjük, hogy eljöttél, de többé ne gyere.”

Pár évvel később találkozott még egyszer Rókaháthyval. Megpróbált újra bocsánatot kérni, de hiába. Este aztán megivott egy sört, és dobozba rakta mindazt, amit az utóbbi években írt. Nem semmisítette meg, csak felrakta porosodni a szekrény tetejére. Temette, felejtette. Kereste az okát az életének.

Pár évig rendezvényeket szervezett egy alapítvány munkatársaként fiataloknak. De a tollat nem vette fel az évtized végéig.

Aztán hallotta a hírt a rádióban: Petri György meghalt. Már sötétedett. A buszt lassan bekebelezte az este. Ő pedig írni kezdett, mert üvöltött a lelke. Amikor ő átvette Rókaháthy elvtársától azt az oklevelet, Petri Györgyről hivatalosan nem tudtak. Hivatalosan nem létezett. Most ő sem létezik. Mert ellenezte a rendszert, amely látszólag megbukott. De csak ő bukott meg. Valaki azok közül a fiatalok közül most kapta meg a második József Attila-díját. Ő meg biztosítást árul, egyre nyomorúságosabb jutalékért. Hiteleket törleszt, és azzal bajlódik, hogy valahogy biztosítsa a családjának azt a keveset, ami feltétlenül kell.

Rókaháthy a költészet nagy embe-
re lett. Annyira jobboldali, nemzeti,
keresztény és magyar, amennyire csak
lehet. A nemzet ellenségeinek számító
baloldaliakra, liberálisokra rossz idők
járnak. Hiszen ezek mind külföldi ügy-
nők, buzik és minden vágyuk az,
hogy az országnak ártsanak. Ő pedig
annyira megbántotta akkor régen az
elvtársakat, hogy nyilvánvalóan közép-
jük tartozik. Úgy igaz az, mint az, hogy
akik annak idején elvtársi sikereket ér-
tek el, mind antielvtársak voltak, a lel-
kük velejéig. Ilyen ez az ország: ő azért
mutatta magát a rendszer ellenségének,
mert a rendszer feltétlen híve volt. Ők
pedig azért mutatkoztak a rendszer
híveinek, mert az esküdt ellenségei
voltak. És ezt ma fényesen bizonyítja
is, hogy ők vannak, ő azonban nem lé-
tezik, mert odaszart, ahonnan adtak, és

ezzel örök gyűlöletet váltott ki azokból,
akik mindig is azok voltak, akik.

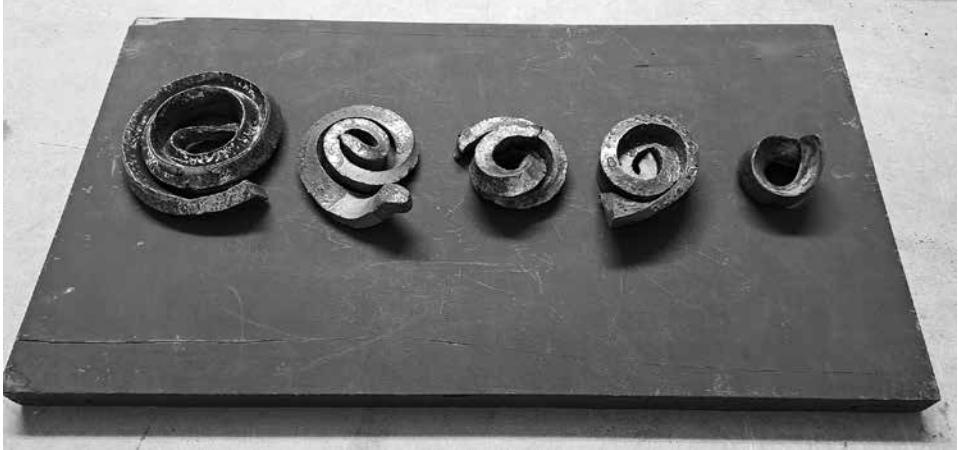
Már nem néz tévét. Minek? Így ha-
zudtak gyerekkorában is. Néha mege-
red a tolla, de sokszor hónapokig egy
sört sem ír. Mi értelme? A szél fúj,
amerre akar, a szélkakas forog, amer-
re kell. De ő nem forgolódott jól. Ha
mégis ír, gyakran figyelmeztetik, ne
politizáljon. De miről írjon akkor? A
politika ott van az élet minden zugá-
ban. Tolakodóbban, erőszakosabban,
mint ahogy bevalljuk magunknak.
Ahogy Illyés írta az Egy mondatában:
„jelenvalóan mindenekben.”

Miről írhatna, ha nem írhat az igaz-
ságról?

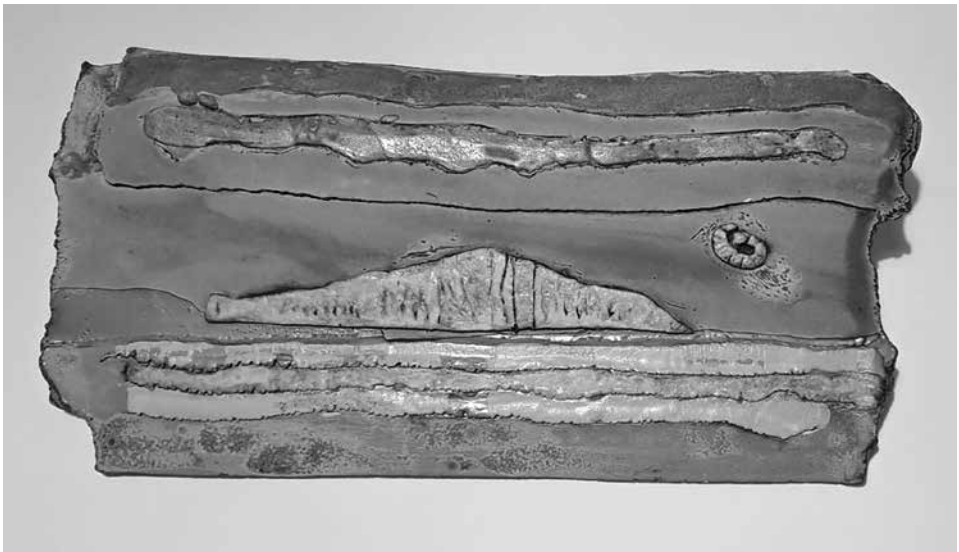
Nem kell más, csak egy majdnem
üres élet, bor és bodzaszörp. Így ké-
nyelmesebben és gyorsabban ér véget.

Kísérletek: máztesztek, 2022–2024

Lélegzetvételek. Raku-égetés, kerámia, festett alapon, 2024

Tengerkép felhőkkel, 2024